
NEMI ESÉLYEGYENLŐSÉGI MUTATÓ

KÖZÉPISKOLÁK SZÁMÁRA

A kiadvány az EU által támogatott JUST/2015/RGEN/AG/ROLE9653 számú projekt keretében készült

anthro polis

UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
FIRENZE

NEMI ESÉLYEGYENLŐSÉGI MUTATÓ

A Nemi Esélyegyenlőségi Mutató (NEM) olyan eszköz, amelynek segítségével a formális oktatás intézményei (általános és középiskolák) átvilágíthatók a nemi esélyegyenlőség szempontjából. A NEM az intézmény teljes spektrumában vizsgálja a nemi esélyegyenlőség gyakorlati megvalósulását, hogy az intézmény vezetői és munkatársai átfogó képet kapjanak arról, milyen mértékben működik az adott intézmény a nemek közötti egyenlőség elvei szerint.

A NEM-et angol, olasz és magyar egyetemi kutatók, oktatási szakemberek és gyakorló tanárok hozták létre egy európai uniós program keretében. A Mutató alapján végzett vizsgálat számszerű eredményhez vezet, és így intézmények összehasonlítására is alkalmas lehet, de elsősorban abban kíván segítséget nyújtani az intézmények döntéshozóinak, oktatóinak, hogy azonosíthassák azokat a területeket, ahol az intézmény előre kíván és reálisan előre is tud lépni a nemi esélyegyenlőség jobb érvényesülése érdekében.

A NEM felvétele 2-3 alkalmas, néhány órás találkozó keretében zajlik, ahol az intézmény vezetőségének illetve tantestületének képviselői, valamint az Anthropolis Egyesület egy szakértője vesz részt, ideális esetben a tanév elején. A felvétel résztvevői együtt beszélnek át a NEM kérdéseit, amelyek 3 fő kategória köré csoportosítva (Intézmény - Tanárok - Tanulók) járják körül az intézmény oktatási gyakorlatát. A felvételt követően az Anthropolis munkatársai kiértékelik az eredményeket, ajánlásokat tesznek az intézmény vezetőségének, és igény szerint segítenek egy cselekvési terv kidolgozásában. A cselekvési terv végrehajtása után (pl. a tanév végén) a résztvevők újraértékelik a NEM-et, amelyet követően az Egyesület munkatársai Bronz, Ezüst vagy Arany fokozattal díjazzák az intézmény nemi esélyegyenlőség terén tett erőfeszítéseit.

A NEM alkalmazása révén az oktatási intézmény nemcsak átfogó képet kap a nemi esélyegyenlőség terén végzett tevékenységéről, de egyúttal hatékony eszközt arra, hogy felléphessen a nemi sztereotípiákkal és előítéletekkel szemben, többek között annak érdekében, hogy a tanulók tantárgy- és pályaválasztását valós teljesítményük, érdeklődési körük határozza meg a nemük helyett, és hogy visszaszoruljon a nemi alapú erőszak és diszkrimináció az intézmény bármely tanulójaival vagy dolgozójaival szemben.

ISKOLA SZINTJE				
KATEGÓRIA	BELÉPŐ SZINT	AZ ELSŐ LÉPÉSEK: BRONZ FOKOZAT	A MEGLÉVŐ GYAKORLAT FEJLESZTÉSE: EZÜST FOKOZAT	MINDENNAPI GYAKORLAT: ARANY FOKOZAT
A társadalmi nemek fogalomköre és a hozzá kapcsolódó jelenségek (nemek közötti egyenlőség, diszkrimináció, stb.) milyen mértékben integráltak a tantárgyakba a helyi tantervben?	Van olyan tantárgy, amiben esetlegesen/reflek-tálatlanul megjelenik.	Van olyan tantárgy, amiben tudatosan vannak megjelenítve gender szempontok.	Több tantárgyban tudatosan vannak megjelenítve gender szempontok.	A társadalmi nemek fogalomköre és a hozzá kapcsolódó jelenségek integráltan jelennek meg az iskola tantárgyaiban.
A társadalmi nemek fogalomköre és a hozzá kapcsolódó jelenségek milyen mértékben jelennek meg a nevelési-oktatási és szakmai programban?	n.a.	Az iskola nevelési-oktatási és szakmai programjában esetlegesen/reflek-tálatlanul jelenik meg a téma.	Az iskola nevelési-oktatási és szakmai programjában tudatosan, de nem átfogóan jelenik meg a téma.	Az iskola nevelési-oktatási és szakmai programjában következetesen és átfogóan szerepelnek a társadalmi nemek mint téma és szempont.
Az iskolavezetés érzékenysége a nemi esélyegyenlőség megvalósulására az iskolán belül	Van az iskola vezetésében legalább egy személy, aki aktív érdeklődést mutat a társadalmi nemek témájának a NEM-ben megnevezett iskolai vetületei iránt (pl. nemi esélyegyenlőség, diszkrimináció, esélyegyenlőség a tantárgy- és pályaválasztásban, nemi alapú iskolai erőszak).	Van az iskola vezetésében legalább egy személy, aki kezdeményez, és/vagy támogat a társadalmi nemek témájának a NEM-ben megnevezett iskolai vetületeihez kapcsolódó kezdeményezéseket. Az iskola vezetéséből legalább egy személy megvizsgálja a vezető-kiválasztás alapelveit, az eljárásokat és a meglévő szokásjogot a nemek közötti esélyegyenlőség érvényesülése szempontjából.	Az iskola vezetése egységesen támogatja a nemi esélyegyenlőség gyakorlati megvalósulására vonatkozó kezdeményezéseket, gyakorlatokat az intézményben.	A vezetés munkacsoportot hoz létre és akciótervet dolgoz ki a nemi esélyegyenlőség gyakorlati megvalósítására. Az iskola vezetése támogatja a tanárok továbbképzését a társadalmi nemek témájának a NEM-ben megnevezett iskolai vetületei közé tartozó területein.

<p>Az iskolai közösségi terek kialakítása és használata (osztály- és folyosói dekorációk, szegregáltan használt terek, stb.)</p>	<p>Az iskola vezetése érzékeli a nemek szempontjából nem semleges vagy egyenlőtlen térhasználattal kapcsolatos problémákat és keresi a lehetőségeket a változtatásra.</p>	<p>Nincs olyan tér, amelynek használata/dekorációja kifejezetten sértő a nemek szempontjából.</p>	<p>Az iskola vezetése (és munkaközössége) tudatosan törekszik arra, hogy a terek használata/dekorációja ne legyen a nemek szempontjából nem semleges vagy egyenlőtlen.</p>	<p>Van intézményi stratégia arra az esetre, amikor sérül a nemi esélyegyenlőség a közösségi terekben.</p>
<p>A tankönyvek, források kritikus használata – a pedagógiai programban hogyan vannak szabályozva a tananyagválasztás szempontjai?</p>	<p>Az iskola vezetéséből legalább egy személy tudatában van a kérdés fontosságának a használatban lévő tankönyvek és tananyagok használatában.</p>	<p>Az iskola vezetéséből legalább egy személy ötleteket és jógyakorlatokat gyűjt az iskolában használt tankönyvek és források nemi szempontú értékeléséhez és gender-érzékeny kiegészítő tananyagokat gyűjt.</p>	<p>Az iskola vezetése támogatja a tanárok gender-inkluzív tankönyv- és forrás-választását (olyan tankönyveket, forrásokat, amelyek kiegyensúlyozottan szerepeltetik és ábrázolják a nemeket).</p>	<p>Az iskola pedagógiai programjában gender-érzékenyen vannak szabályozva a tankönyv-, a tanári segédanyagok és tananyagválasztás szempontjai.</p>
<p>Családi szintér</p>	<p>Szülői kezdeményezésre az iskola foglalkozik a nemek esélyegyenlősége témájával.</p>	<p>Van olyan szakember az iskolában, akihez lehet fordulni a témával kapcsolatban.</p> <p>Van olyan iskolai vagy évfolyamszintű családi nap/rendezvény, ahol említésre kerülnek a társadalmi nemek fogalmköre és a hozzá kapcsolódó jelenségek.</p>	<p>Van olyan iskolai vagy évfolyamszintű családi nap/rendezvény, ahol tematizálva vannak a társadalmi nemek fogalmköre és a hozzá kapcsolódó jelenségek, illetve gender-érzékenyen rendezik meg a családi rendezvényeket.</p>	<p>Dokumentumokba vannak foglalva a családdal való kapcsolattartás formái és tartalma, a nemek esélyegyenlőségének szempontjai figyelembevételével is.</p>

<p>Pályaorientáció / pályaválasztási tanácsadás</p>	<p>A pályaorientációval foglalkozó személy ismeri a nemi sztereotípiákat és azok hatását a pályaválasztásra, rendelkezik nemekre bontott statisztikával a pályaválasztási preferenciákról.</p>	<p>A pályaorientációval foglalkozó személy felülvizsgálja az iskola aktuális, a nemek egyenlőségével összefüggő tovább-tanulási, tanácsadási gyakorlatát és feltérképezi a jó gyakorlatokat (pl. példaképek a közösségben).</p> <p>A vonatkozó statisztikákat és megismert jó gyakorlatokat a kollégák is megismerik, és ezek ismeretében felülvizsgálják a meglévő alapelveket és eljárásokat.</p>	<p>Az iskola szervez olyan rendezvényt (rendezvényeket), amelyek megkérdőjelezzik a hagyományos pályaválasztási sztereotípiákat (pl. természettudományos, technológiai, mérnöki, matematikai, stb. rendezvények, női tudósok, kutatók meghívásával; pályaválasztási tanácsadás; pályaválasztási börze).</p> <p>Az iskola akciótervet dolgoz ki annak érdekében, hogy a nemi sztereotípiák ne befolyásolják a diákok pályaorientációját.</p>	<p>A tantestületnek van működő jógyakorlata a társadalmi nemek közötti egyenlőségek kiegyensúlyozására a pályaválasztás területén.</p>
<p>Extrakurrikuláris (tanórán kívüli) tevékenységek</p>	<p>Az iskola vezetéséből legalább egy személy felülvizsgálja a már működő tanórán kívüli programokat (évfolyam- vagy iskolai szintű) a nemi esélyegyenlőség szempontjából, és feltérképezi a további, nemi szempontból kiegyensúlyozott lehetőségeket.</p>	<p>A vezetőségi tag megosztja a megismert (és nemi szempontból kiegyensúlyozott) tanórán kívüli tevékenységeket a felelős tanárokkal.</p>	<p>Az iskola törekszik arra, hogy a társadalmi nemek szempontjából kiegyensúlyozott tanórán kívüli programokat valósítson meg.</p>	<p>Minden tanórán kívüli iskolai tevékenység figyelembe veszi a nemek egyenlőségének szempontjait. Ezeket a tevékenységeket néhány évente felülvizsgálják.</p>
<p>Rejtett tanterv és nyelvhasználat</p>	<p>Legalább egy vezetőségi tag tisztában van a rejtett tantervben és a nyelvhasználatban megjelenő nemi sztereotípiák és megkülönböztetés jelentőségével.</p>	<p>A vezetőség kezdeményezésére szóbeli megállapodás, illetve törekvés van a tanárok között a nemi sztereotípiák és megkülönböztetés kerülésére a rejtett tantervben és nyelvhasználatban.</p>	<p>A vezetőség megvizsgálja, hogy a rejtett tantervvel és a nyelvhasználattal kapcsolatos gender kérdéseket tisztázza-e az iskolai eljárási rend.</p>	<p>Az eljárási rend tisztázza és az iskola kísérletet tesz a rejtett tanterv és a nyelvhasználat megváltoztatását segítő gyakorlatok és stratégiák kifejlesztésére.</p>

<p>Nemi különbségek a tanulók tantárgyválasztásában (fakultációk) és teljesítményében</p>	<p>Az iskola vezetéséből legalább egy személy megvizsgálja a tanulók tantárgy-választásában (fakultációk) és teljesítményében mutatkozó esetleges nemi különbségeket az iskolában (pl. fakultációválasztás, versenyeredmények tantárgyak szerint, tantárgyi eredmények nemi megoszlás szerint), vagy delegálja a feladatot.</p>	<p>Az iskola vezetéséből legalább egy személy formális keretben megosztja a kollégáival a tanulók tantárgyválasztásában (fakultációk) és teljesítményében mutatkozó nemi különbségekről szerzett tapasztalatait, ismereteit (vagy delegálja a feladatot).</p>	<p>Az iskola vezetése támogatja olyan foglalkozások megszervezését, ahol a tanárok a társadalmi nemekre visszavezethető preferenciákat megvitatják a tanulókkal és/vagy nonprofit szervezeteket hívnak meg, hogy beszéljenek a nemi sztereotípiákon alapuló tantárgy- és pályaválasztási különbségekről (pl. Nők a Tudományban).</p>	<p>A tantestületnek van működő jógyakorlata a társadalmi nemek közötti egyenlőségek kiegyensúlyozására a tantárgy- és fakultációválasztás, valamint a tanulási teljesítmények területén.</p>
<p>Kommunikáció/ a társadalmi nemek szempontjának tudatos megjelenítése</p>	<p>Legalább egy vezetőségi tag tisztában van annak jelentőségével, hogy az iskola hogyan kommunikál a nemek egyenlőségéről kifelé, mennyire tudatosan jeleníti meg ezt a szempontot.</p>	<p>Az iskola vezetéséből legalább egy személy felméri és megosztja a tantestülettel, hogy mennyire kiegyensúlyozott, gender-érzékeny az iskola kommunikációja (honlap, hirdetések, stb.), vagy delegálja a feladatot.</p>	<p>A vezetés kommunikációs stratégiát dolgoz ki a felmérés eredményei alapján.</p>	<p>Minden intézményi kommunikáció figyelembe veszi a társadalmi nemek szempontját; van útmutató és stratégia a gender-érzékeny kommunikációra.</p> <p>Az iskola tevékenységei, melyeket a nemek közötti esélyegyenlőség érdekében fejtenek ki, (a NEM-mel és az ajánlásokkal együtt) megjelennek az iskola honlapján.</p>

<p>Együttműködés a nemi esélyegyenlőséggel foglalkozó helyi és országos intézményekkel, szervezetekkel</p>	<p>Az iskola vezetéséből legalább egy személy feltérképezi a nemi esélyegyenlőségi kérdésekkel foglalkozó helyi és országos szervezeteket és közösségeket (vagy delegálja a feladatot).</p>	<p>Az iskola vezetése felvette a kapcsolatot egyik-két szervezettel (vagy delegálja a feladatot).</p>	<p>Az iskola különböző tevékenységeket kezdeményez a nemi esélyegyenlőség témájában, pl. rendezvényeket szervez a releváns szervezetekkel és intézményekkel közösen.</p>	<p>Az iskolának rendszeres kapcsolata épült ki a nemek esélyegyenlőségével foglalkozó szervezetekkel és intézményekkel.</p>
<p>Az intézmény dokumentumaiban (pl. SZMSZ, házirend, vezetői pályázatok, esélyegyenlőségi terv) átvilágítása, feltérképezése a NEM alapján</p>	<p>Az iskola vezetése nyitott arra, hogy külső szakértők megkeressék az iskolát és felülvizsgálatot kezdeményezzenek a témában.</p>	<p>Az iskola vezetése eseti felülvizsgálatot kezdeményez a témában külső szakértők bevonásával.</p>	<p>Az iskola vezetése az eseti felülvizsgálat eredményei alapján akciótervet dolgoz ki a nemi esélyegyenlőség fejlesztésére az iskolában (vagy delegálja a feladatot).</p>	<p>Az iskola a NEM alapján rendszeresen (3-5 évente) felülvizsgálja a nemi esélyegyenlőség fejlődését, a dokumentumokat és eljárásokat módosítja, és a honlapján közzéteszi az eredményeket.</p>
<p>Nemi alapú iskolai erőszak és zaklatás (bullying), diákok között, tanárok között és tanár-diák viszonylatban</p>	<p>Az iskola vezetéséből legalább egy személy ismeri a nemi alapú erőszak és zaklatás fogalmait és az iskolában előforduló eseteket.</p>	<p>Az iskola vezetéséből legalább egy személy felméri a nemi alapú erőszakot és zaklatást az intézményen belül, és megosztja a tanárokkal az eredményeket (vagy delegálja a feladatot).</p>	<p>Az iskola vezetősége akciótervet dolgoz ki a nemi alapú erőszak és bullying kezelésére, együttműködve a téma iskolai és/vagy külső szakértőivel (pl. iskolapszichológus, gyermekvédelmi felelős; civil szervezetek), vagy delegálja a feladatot.</p>	<p>Van működő iskolai eljárási rend arra, hogy az iskolában, a tanulói csoportokban, a tanulási tevékenységek során, valamint a tanár-diák és tanárok közti viszonylatban hogyan kell kezelni a nemi alapú erőszakot.</p>

TANULÓK ÉS TANULÁS SZINTJE

KATEGÓRIA	ELŐKÉSZÜLETEK: BELÉPÉS	HALADÓ: BRONZ	A GYAKORLAT FEJLESZTÉSE: EZÜST	BEÁGYAZOTT GYAKORLAT: ARANY
<p>Az iskolai közösségi terek kialakítása és használata</p> <p>(osztály- és folyosói dekorációk, szegregáltan használt terek, stb.)</p>	<p>Vannak olyan diákok vagy diákcsoport, akik észreveszik, hogy a fizikai környezet és használata a nemek szempontjából nem kiegyensúlyozott.</p>	<p>Vannak olyan diákok vagy diákcsoport, akik megvizsgálják és szavá teszik, hogy az iskola terei és azok használata mennyire kiegyensúlyozottak a nemek szempontjából (dekorációk, poszterek stb.)</p>	<p>Lányok és fiúk közösen végeznek tevékenységeket, pl. az osztálytermek díszítése közösen; közös labdajátékok tornaórán, ha van lehetőségük a diákoknak választani; folyosói dekorációk gender-érzékeny megváltoztatása.</p>	<p>A diákönkormányzat, a kortárs-segítő csoport, vagy más diákcsoport felvállalja a nemek szempontjából kiegyensúlyozott közösségi terek és használatuk témájának képviselését a kortársak és a tanárok felé.</p>
<p>A tankönyvek, források kritikus használata</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik észreveszik a tankönyvek és források nyelvezetében és képein megjelenő nemi sztereotípiákat.</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik felhívják a figyelmet a tankönyvekben és forrásokban megjelenő társadalmi nemekkel kapcsolatos sztereotípiákra a tanórákon, és kérdéseket tesznek fel a témában.</p>	<p>Vannak olyan diákok vagy diákcsoport, akik összegyűjtik a tankönyvek, források nemi sztereotípiákat megerősítő tartalmait, és megosztják az osztályban (pl. előadást, foglalkozást tartanak, ppt-t készítenek, blogot írnak, stb.)</p>	<p>A diákönkormányzat, a kortárs-segítő csoport, vagy más diákcsoport tematizálja ezt a kérdést és felmutat alternatívákat a nemek sztereotípiáinak megjelenítésével szemben.</p>
<p>Családi szintér</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik felismerik otthon a diszkriminatív/szexista/ nemi sztereotípiákat tartalmazó narratívákat és/ vagy ismereteik vannak a klasszikus kétszülős hetero-normatív modelltől eltérő családszerkezetekről (pl. egyszülős, mozaik- vagy szivárvány-családok).</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik megosztják a diszkriminatív / szexista/nemi sztereotípiákat tartalmazó narratívákról és/ vagy a klasszikus kétszülős, hetero-normatív modelltől eltérő család-szerkezetekről szerzett otthoni tapasztalataikat formális keretek között (tanóra, iskolai foglalkozás, stb.)</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik felkészülnek a diszkriminatív / szexista/nemi sztereotípiákat tartalmazó narratívák és/ vagy a klasszikus kétszülős, hetero-normatív modelltől eltérő család-szerkezetek témájából, és interaktív foglalkozást tartanak osztálytársaik számára.</p>	<p>Van olyan diák-csoport, aki a diszkriminatív/szexista/nemi sztereotípiákat tartalmazó narratívákat és/ vagy a klasszikus kétszülős heteronormatív modelltől eltérő családszerkezetek témáját megjeleníti az iskolai nyilvánosság előtt (pl. nyilvános előadás, fotó-kiállítás, cikksorozat az iskolaújságban, stb.)</p>

<p>Extrakurrikuláris (tanórán kívüli) tevékenységek</p>	<p>-</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik részt vesznek olyan tanórán kívüli tevékenységen (pl. filmvetítés, disputa, workshop, stb.), amely foglalkozik a társadalmi nemek fogalmkörébe tartozó és a hozzá kapcsolódó jelenségekkel.</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik diák-társaik részére szerveznek a társadalmi nemek fogalmkörét és a kapcsolódó jelenségeket érintő tevékenységet (pl. filmvetítés, disputa, workshop, stb.).</p>	<p>Van olyan diákcsoport, mely rendszeresen szervez a társadalmi nemek fogalmkörét és a kapcsolódó jelenségeket érintő tevékenységet (pl. filmvetítés, disputa, workshop, stb.).</p>
<p>Rejtett tanterv és nyelvhasználat</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik felismerik a szexista nyelvhasználatot a kortársaik és tanáraik körében.</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik kritikával élnek a szexista nyelvhasználatban a kortársaik és tanáraik körében.</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik felkészülnek a szexista nyelvhasználat témájából, és interaktív foglalkozást, előadást tartanak diák-társaik számára.</p>	<p>Van olyan diákcsoport, amely rendszeresen szervez interaktív foglalkozást, előadást a szexista nyelvhasználat témájából az iskola diákjai számára.</p>
<p>Diákoktól induló kezdeményezések</p>	<p>Vannak diákok, akik megkeresik a tanáraikat és kifejezik az igényüket arra, hogy osztály- vagy iskolai szinten foglalkozzanak a társadalmi nemek fogalmkörébe tartozó valamely kérdéssel.</p>	<p>Vannak olyan diákok vagy diákcsoport, akik külső szakértőt hívnak meg valamilyen iskolai rendezvényre a társadalmi nemek fogalmkörébe tartozó és a hozzá kapcsolódó jelenségek jobb megismerése érdekében.</p>	<p>Van olyan diákcsoport, amely saját akciót, rendezvényt valósít meg az iskolában vagy iskolán kívül a társadalmi nemek fogalmkörébe tartozó és a hozzá kapcsolódó jelenségek jobb megismerése érdekében.</p>	<p>A diákok témával kapcsolatos kezdeményezései hagyományá válnak az iskolában (pl. minden iskolánapon van a nemek közti egyenlőséggel kapcsolatos program, amit a diákok kezdeményeznek vagy szerveznek)</p>
<p>Kortárshatás / kortárs-szocializáció</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik felismerik a kortárs kapcsolatokban megjelenő szexista nyelvhasználatot, nemi alapú diszkriminációt, sztereotíp vagy előítéletes megnyilvánulásokat.</p>	<p>Vannak olyan diákok, aki formális keretben megosztják tapasztalataikat a kortárs kapcsolatokban megjelenő szexista nyelvhasználatról, nemi alapú diszkriminációról, sztereotíp vagy előítéletes megnyilvánulásokról.</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik aktívan fellépnek vagy felszólalnak, ha a kortárs kapcsolatokban szexista nyelvhasználatot, nemi alapú diszkriminációt, sztereotíp vagy előítéletes megnyilvánulásokat tapasztalnak.</p>	<p>Van olyan diákcsoport (pl. kortárs segítők, diákönkormányzat, iskolatanács diák képviselői), amely tudatosan, szervezeten lép fel a kortárs kapcsolatokban megjelenő szexista nyelvhasználat, nemi alapú diszkriminációval és sztereotíp vagy előítéletes megnyilvánulásokkal szemben.</p>

<p>Nemi különbségek a tanulók tantárgy- és fakultációválasztásában és teljesítményében</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik felismerik az iskolában tapasztalható nemi sztereotípiákat a tantárgy- és fakultációválasztás, illetve az iskolai teljesítmények közti nemi alapú különbségek területén.</p>	<p>Vannak olyan diákok, akik formális keretben osztják meg tapasztalataikat a nemi sztereotípiákról, melyek a tantárgy- és fakultációválasztást befolyásolják, illetve nemi különbségeket generálnak az iskolai teljesítményekben.</p>	<p>Vannak diákok, akik iskolai rendezvényeket szerveznek, külső szakértőket hívnak meg a tantárgy- és fakultációválasztás-hoz kapcsolódó nemi sztereotípiák, valamint a nemi alapú iskolai teljesítménykülönbségek jobb megértése érdekében.</p>	<p>A diákok többsége képes nemi szempontból reflektálni tantárgy- és pályaválasztási döntésére.</p>
<p>Nemi alapú iskolai erőszak és zaklatás (bullying)</p>	<p>Van olyan diák, aki felismeri az iskolai nemi alapú erőszakot és zaklatást.</p>	<p>Vannak diákok, akik kezdeményezik a téma megvitatását formális keretek között: Mit tudnak tenni ellene? Miért fenyegető? Kit tudnak bevonni?</p>	<p>A tanulók megvalósítanak és/vagy részt vesznek valamilyen interaktív tevékenységben (pl. resztoratív kör), amely a nemi alapú erőszakot és zaklatást tárgyalja.</p>	<p>Van olyan célirányosan képzett kortárs segítő csoport, mely kezelni tudja az iskolai nemi alapú erőszak és zaklatás jelenségét.</p>

TANÁROK SZINTJE

KATEGÓRIA	BELÉPÉS	HALADÓ: BRONZ	A GYAKORLAT FEJLESZTÉSE: EZÜST	BEÁGYAZOTT GYAKORLAT: ARANY
A társadalmi nemek fogalomköre és a hozzá kapcsolódó jelenségek (nemek közötti egyenlőség, diszkrimináció, a nők szerepe az adott területen, stb.) milyen mértékben integráltak tantárgyakba	Van olyan tanár, aki érzékeny a kérdésre, tájékozódik a témában és elgondolkodik azon, hogy hogyan illeszthetné be az órakeretbe a társadalmi nemek fogalomkörét és a hozzá kapcsolódó jelenségeket.	Van olyan tanár, aki létrehoz olyan óratervet, ami foglalkozik a társadalmi nemek fogalomkörével és a hozzá kapcsolódó jelenségekkel, és beilleszti tanítási gyakorlatába (pl. a történelem, természettudományok, művészetek stb. területén).	Ezek a tanárok megosztják kollégáikkal az ötleteiket, tapasztalataikat, (óratervek, gyakorlatok, segédanyagok, módszerek, stb.).	Ezek a tanárok újragondolják a tananyag releváns részeit a társadalmi nemek szempontjából, a témában szerzett ismereteiket beépítik a tanmenetükbe, és a saját tanításuk részévé teszik.
A társadalmi nemek fogalomköre és a hozzá kapcsolódó jelenségek milyen mértékben jelennek meg önállóan, tantárgytól függetlenül a tanítás során, valamint az osztályfőnöki programokban?	Van olyan tanár, aki információt gyűjt arról, hogy hogyan lehet kifejezetten a társadalmi nemekhez kapcsolódó kérdésekről tanítani. Az osztályfőnöki munkatervekben esetlegesen/reflektálatlanul megjelenik a téma.	Van olyan tanár, aki szentel foglalkozást a társadalmi nemekhez kapcsolódó valamely kérdés megvitatásának. Az osztályfőnöki munkatervek kevesebb, mint felében megjelenik a társadalmi nemek tematikája és szempontja.	Több tanár is szentel foglalkozást a társadalmi nemekhez kapcsolódó kérdések megvitatásának. Az osztályfőnöki munkatervek több, mint felében megjelenik társadalmi nemek tematikája és szempontja.	Az osztályfőnöki munkatervek túlnyomó többségében megjelenik a társadalmi nemek tematikája és szempontja. Az iskolai rendezvényeken, foglalkozásokon megjelenik a társadalmi nemek témaköre, civil szervezetek, külső szakértők bevonásával.
A tankönyvek, források kritikus használata	Van olyan tanár, aki észreveszi a tankönyvek és források nyelvezetében és képein a nemi sztereotípiákat, és elgondolkodik azon, hogyan illeszthetné be a kérdést az órakeretbe.	Van olyan tanár, aki felhívja a figyelmet a tankönyvekben és forrásokban megjelenő társadalmi nemekkel kapcsolatos sztereotípiákra az osztályban.	Van olyan tanár, aki foglalkozást tart a diákoknak a tankönyvek és források kritikus használatával kapcsolatban.	Van olyan tanár, aki beépíti a tanmenetébe az általa használt tankönyvek és források kritikus szemléletét.

<p>Az iskolai közösségi terek kialakítása és használata</p> <p>(osztály- és folyosói dekorációk, szegregáltan használt terek, stb.)</p>	<p>Van olyan tanár, aki észreveszi, hogy a fizikai környezet és használata nemi szempontból nem semleges (dekoráció, információs poszterek stb.).</p>	<p>Van olyan tanár, aki felméri az iskola tereit, és azok használatát, hogy azok mennyire semlegesek nemi szempontból.</p>	<p>A tanárok a diákokkal közös tevékenységeket folytatnak a nemi szempontból semleges közösségi terek létrehozása érdekében (pl. az osztályterem vagy valamely szaktanterem, folyosórész díszítésének megváltoztatása).</p>	<p>A semleges közösségi terek létrehozását célzó tevékenységek formalizáltak és a tanmenet részévé váltak.</p>
<p>Családi szintér</p>	<p>Van olyan tanár, aki figyelmet fordít arra, hogy a szülők hogyan viszonyulnak a nemi alapú megkülönböztetéshez.</p>	<p>Van olyan tanár, aki eszmecserét folytat a kollégákkal arról, hogy hogyan lehet a szülők társadalmi nemekkel kapcsolatos elképzeléseit, sztereotípiáit kezelni.</p>	<p>Van olyan tanár vagy iskolai szakember (pl. pszichológus), aki a diákokat a társadalmi nemekhez kapcsolódó otthoni konfliktusokban támogatja.</p>	<p>Van tanári stratégia arra, hogy a szülők részéről fellépő nemi alapú megkülönböztetés kérdését hogyan kell kezelni.</p>
<p>Extrakurrikuláris (tanórán kívüli) tevékenységek</p>	<p>Van olyan tanár, aki átgondolja, hogyan tudja beépíteni a társadalmi nemek kérdését a tanórán kívüli tevékenységekbe.</p>	<p>Van olyan tanár, aki ilyen tanórán kívüli tevékenységekre vonatkozó ötleteit, javaslatait megosztja kollégáival, és bevonja őket a szervezésbe.</p>	<p>Van olyan tanár, aki megvalósít legalább egy tanórán kívüli tevékenységet, amely kapcsolódik a társadalmi nemek kérdéséhez.</p> <p>A tantestület tagjai közösen ötletelnek további nemi szempontból kiegyensúlyozott tanórán kívüli tevékenységekről. Az ötleteiket megosztják az iskola szélesebb közösségével.</p>	<p>A társadalmi nemek kérdésével kapcsolatos tanórán kívüli jó gyakorlatok gyűjteménye az iskola minden tanára számára elérhető.</p>
<p>Rejtett tanterv és nyelvhasználat</p>	<p>Van olyan tanár, aki az interakciók során (tanár-diák, diák-diák, tanár-tanár, tanár-szülő) használt nyelvet felülvizsgálja a szexista nyelvezet kiküszöbölése érdekében.</p>	<p>Van olyan tanár, aki pedagógiai tudatossággal használ anti-szexista nyelvezetet.</p>	<p>Több tanár közösen reflektál/lép fel az iskolai szexista nyelvhasználattal szemben.</p>	<p>Van iskolai szabályzat és jógyakorlat a szexista nyelvhasználat kerülésére a tanárok részéről és a diákok érzékenyítésére.</p>

<p>Nemi különbségek a tanulók tantárgy- és fakultáció-választásában és teljesítményében</p>	<p>Van olyan tanár, aki elgondolkodik a tanulók tantárgy-és fakultációválasztásában és teljesítményében mutatók esetleges nemi különbségeken, és információt gyűjt, tájékozódik az iskolán belüli helyzetről (pl. fakultációválasztás, versenyeredmények tantárgyak szerint, tantárgyi eredmények nemi megoszlás szerint).</p>	<p>Van olyan tanár, aki a tanulók tantárgy- és fakultációválasztásában és teljesítményében mutatók nemi különbségekről szerzett tapasztalatait formális keretben megosztja a kollégákkal.</p>	<p>A tanárok a társadalmi nemekre vissza-vezethető tantárgy- és fakultáció-választási preferenciákat megvitatják a tanulókkal és/ vagy nonprofit szervezeteket hívnak meg, hogy beszéljenek a nemi sztereotípiákon alapuló tantárgy- és fakultáció-választási, valamint teljesítménybeli különbségekről (pl. Nőka Tudományban Egyesület).</p>	<p>A tantestületnek van működő gyakorlata a társadalmi nemek közötti egyenlőtlenségek kiegyensúlyozására a tantárgy- és fakultációválasztás, valamint az iskolai teljesítmények területén.</p>
<p>Pályaorientáció / pályaválasztási tanácsadás</p>	<p>Van olyan tanár, aki érzékeny a nemek munkaerőpiaci esélyegyenlőségének témájára, információt gyűjt, tájékozódik az iskolán belüli helyzetről.</p>	<p>Van olyan tanár, aki ismeretekkel rendelkezik a nemek munkaerőpiaci helyzetéről, és ismereteit megvitatja a kollégákkal.</p>	<p>Van olyan tanár, aki olyan rendezvényeket szervez, amelyek megbontják a hagyományos pályaválasztási sztereotípiákat (pl. természettudományos, technológiai, mérnöki, matematikai rendezvények szervezése, női tudósok, kutatók meghívásával, pályaválasztási tanácsadás).</p>	<p>A tantestületnek van működő gyakorlata a társadalmi nemek közötti egyenlőtlenségek kiegyensúlyozására a pályaválasztás területén.</p>

<p>Nemi alapú iskolai erőszak és zaklatás (bullying), diákok között, tanárok között és tanár-diák viszonylatban</p>	<p>Van olyan tanár és/vagy iskolai szakértő (pl. pszichológus, gyerekvédelmi felelős), aki tájékozódik a nemi alapú iskolai erőszak és zaklatás jelenségéről, és felismeri/észreveszi ezeket az iskolában.</p>	<p>Van olyan tanár és/vagy iskolai szakértő, aki a nemi alapú iskolai erőszakra és zaklatásról szerzett ismereteit, tapasztalatait megvitatja más tanárokkal vagy egyéb szakértőkkel formális keretben (pl. eset-megbeszélés).</p>	<p>Van olyan tanár, aki külső és belső szakértőket von be a nemi alapú iskolai erőszakkal és zaklatással kapcsolatos érzékenyítésbe és a felmerülő helyzetek megoldásába, kezelésébe.</p> <p>A tanárok és/vagy iskolai szakértők kezdeményezik, hogy legyen anti-bullying és munkahelyi zaklatás elleni stratégia az iskolában.</p> <p>Van olyan tanár, aki órai keretek között érzékenyíti a tanulókat a nemi alapú iskolai erőszak és zaklatás jelenségéről.</p>	<p>Van működő iskolai stratégia arra, hogy az iskolában, a tanulói csoportokban, a tanulási tevékenységek során, valamint a tanár-diák viszonylatban hogyan kell kezelni az erőszakot, illetve a tanárok közti munkahelyi zaklatást. Ezt a stratégiát alkalmazzák a tanárok.</p>
--	--	--	--	--

NEMI ESÉLYEGYENLŐSÉGI MUTATÓ

Ez a kiadvány az Európai Unió „*Rights, equality and citizenship*” programjának anyagi támogatásával jött létre. A kiadvány tartalmáért a kiadvány szerzői felelősek, a benne megjelentek semmilyen mértékben nem tükrözik az Európai Bizottság véleményét.

anthro polis

UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
FIRENZE

